

УДК 027.7+025.5:342.6+63(477.42)

Ігнатюк Марина Вікторівна

Наукова бібліотека Житомирського національного агроекологічного університету, Житомир,
Україна

РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ У РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Ключові слова: Українська бібліотечна асоціація, бібліотечно-інформаційне обслуговування, криза бібліотек, аграрна галузь, маніфест.

Анотація: у статті розглянуто роль Української бібліотечної асоціації у розвитку бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів бібліотек аграрного профілю, можливі шляхи та методи пом'якшення впливу кризових явищ.

Українська бібліотечна асоціація (надалі по тексту – УБА) є незалежною всеукраїнською громадською організацією, що об'єднує на добровільних засадах осіб (громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства), які професійно пов'язані з бібліотечною справою, бібліографічною й інформаційною діяльністю, та зацікавлених осіб у їх розвитку на основі єдності інтересів для спільної реалізації своїх прав і свобод. Метою діяльності УБА є всебічне сприяння розвитку бібліотечної справи і забезпеченню права читачів та споживачів інформації на якісне і своєчасне бібліотечне та інформаційно-бібліографічне обслуговування, а також захист соціальних та інших спільних інтересів членів УБА [1].

Зміни в соціально-політичному середовищі країни, потреба долати наслідки грабіжницьких дій попередньої влади, необхідність протидії агресії сусідньої держави призводять до скорочення бюджетних видатків на фінансування багатьох соціальних інституцій, у т. ч. і бібліотек. Відтак, останнім часом ситуація у книгозбірнях України склалася катастрофічна.

Але ж бібліотеки – це інвестиції в майбутнє! А такі інвестиції зрозумілі лише зрілому суспільству, яке чітко усвідомлює, що достатнє фінансування бібліотек сприяє як розвитку культурної сфери в цілому, так і особистісному розвитку кожного громадянина зокрема. Сучасна бібліотека – це не тільки доступ до друкованих джерел інформації та безкоштовного Інтернету, це – опора духовного і громадянського життя країни, фігурально – культурне щеплення нашому суспільству, яке (під впливом різних, переважно зовнішніх чинників) частково втратило свої ціннісні орієнтири.

Сьогодні постала нагальна потреба у підготовці цілого ряду програмних документів, що визначали би програмні засади, спрямування і принципи діяльності бібліотек України у сучасних суспільно-політичних та соціально-економічних умовах, які можна охарактеризувати як системну кризу.

Так, активні члени УБА підготували Маніфест «Бібліотеки в умовах кризи» [2], який був створений на основі результатів всеукраїнського обговорення із залученням до дискусії партнерів УБА та представників зацікавлених сторін: культури, освіти, громадянського суспільства, органів державної влади і місцевого самоврядування, бізнесу.

Поза сумнівом, Маніфест «Бібліотеки в умовах кризи» став своєчасною публічною декларацією принципів і намірів українського бібліотечного співтовариства в існуючих соціально-економічних умовах.

Водночас, Маніфест не зможе розкрити особливості всіх без винятку українських бібліотек, зокрема тих, що мають вузьку галузеву спрямованість. Так, мій власний досвід участі в робочій групі УБА з підготовки Маніфесту показав, що специфічні проблеми

сільськогосподарських бібліотек, особливо в частині бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів, не можуть бути до нього внесені.

А між тим в Україні, державі з найпотужнішим на європейських теренах аграрним потенціалом, доступ виробників сільськогосподарської продукції до передових аграрних знань є запорукою її соціально-економічного зростання, гарантією стабільного забезпечення всіх громадян України продовольством у необхідній кількості, асортименті та якості (тобто гарантією стратегічної продовольчої безпеки) [3].

Агропромисловий комплекс дає близько 9–13% валової доданої вартості країни, є одним з основних бюджетоутворюючих секторів національної економіки, частка якого у зведеному бюджеті України в останні роки сягає в середньому 20%, а у товарній структурі експорту – перевищує чверть загального обсягу, забезпечуючи перше місце на світовому ринку в реалізації соняшникової олії, друге місце – в експорті зернових (крім рису) [4].

Найоптимальніший шлях вирішення проблем сільськогосподарських бібліотек – створення і розвиток національної мережі поширення аграрних знань, який включає в себе інформування сільгоспвиробників щодо сучасної аграрної технології, кон'юнктури вітчизняного і зарубіжного ринків та особливості ведення бізнесу в галузі сільського господарства.

Використання потенціалу бібліотек аграрного профілю для розвитку сільського господарства і сільських територій в Україні дасть можливість забезпечувати користувачів достовірною, науково обґрунтованою і апробованою інформацією, що враховує національну та регіональну специфіку.

На жаль, ці ж проблеми актуальні й для інших спеціалізованого та спеціального призначення бібліотек.

Маніфест Української бібліотечної асоціації «Бібліотеки в умовах кризи» – лише початок відкритого діалогу бібліотечної спільноти з владою, бізнесом і громадянським суспільством, подальшим кроком якого повинне стати активне залучення бібліотек до процесу прогресивних державних перетворень.

Роль УБА у розвитку бібліотечно-інформаційного обслуговування аграрної галузі України полягає в об'єднанні зусиль членів УБА через створення галузевої робочої групи з метою вироблення узгодженої позиції, розроблення нормативно-правових актів і методичних матеріалів для розвитку бібліотечної справи аграрної галузі та забезпеченню права користувачів на якісне й своєчасне бібліотечне та інформаційно-бібліографічне обслуговування.

Джерела:

1. Статут Української бібліотечної асоціації, 2010 р. / УБА. – Режим доступу : http://ula.org.ua/images/documents/163/UBA_STATUT_NOVA_REDAKCIJA.doc. – Перевірено: 05.11.2015.
2. Регіональні обговорення «Бібліотеки в умовах кризи» (04.02.2015) / УБА. – Режим доступу : <http://ula.org.ua/ua/news/%203020%20-%20rehionalni%20-%20obhovorennia%20-%20biblioteky%20-%20v%20-%20umovakh%20-%20kryzy>. – Перевірено: 05.05.2015.
3. Вергунов В. А. Науково-організаційні та методологічні основи становлення й розвитку вітчизняної сільськогосподарської дослідної справи в агрономії / В. А. Вергунов // Історія укр. науки на межі тисячоліть : зб. наук. пр. – 2007. – Вип. 30. – С. 9–16.
4. Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки України на період до 2020 року : проект – Режим доступу : <http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822> – Перевірено: 05.11.2015.